

האיחוד

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: חג הפסח

ט' בניסן תשפ"ו 1619 (שנה לא')

ההפטרה: "וערבה" (מלאכי ג)

פרשת צו - שבת הגדול

עלון זה כולל כל הלכות פסח, העלון הבא פר' שמיני

"מצות תאכל במקום קדוש" (ו, ט)

על מצות פסח להאכל במקום קדוש, היינו בפה קדוש ונקי מדיבורים אסורים (לשון הרע) ובטלים ולאכול מאכלים שאין פקפוק בכשרותם.

וזה רמז גם במילה "פסח", פה-סח, פה המדבר בניסי ה' במצרים ולא בדיבורי לשון הרע ועוד "פסח"- נוטריקון פה סגור ח' ימים, שלא לאכול בימי הפסח במקומות שאי אפשר לסמוך עליהם בוודאות.

חג הפסח בפתח ועמו ההכנות והטרחות המרובות כשליל הסדר הינו גולת הכותרת, אך כוון שזה הזמן שבו מתכנסת המשפחה המורחבת שלא נפגשה זמן רב, יש לשים על לב שהלילה יעבור מתוך רוממות הרוח כשהילדים הינם כוכבי הערב ולספר להם בצורה מרתקת [בליווי אמצעי המחשה] על הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו במצרים ובצאתם ממנה מבלי לגלוש לשיחות חולין ודיבורי לשון הרע ח"ו, שאז מפספסים את העיקר...

שבת הגדול מהי?

השבת שלפני פסח נקראת שבת הגדול, ומתקבצים בבית הכנסת כדי לשמוע בהלכות הפסח מפי הרב שהוא "גדול" בתורה, ונוהגים לברך "שבת הגדול שלום" ועונהו חברו "שבת הגדול מבורך".

ניצד משרישים אמונה בלב הילדים הרכיס?

השקפת היהדות

סיפר הרה"ג אברהם יוסף שליט"א: "אני זוכר את עצמי בתור אברך צעיר כשישבתני לבד וערכתי את "הסדר" עם המשפחה שלי - זה היה תענוג שאין דומה לו. עד כדי כך, הנחתי את הדברים לפני אבי מורי הרשל"צ עובדיה יוסף זצוק"ל אמרתי לו, 'אני מאוד משתוקק לבוא אליך, אבל מצד שני, בבית אצלך יש הרבה אורחים, ולא אוכל להקדיש כ"כ תשומת לב לילדים שלי ואם אערוך את "הסדר" בבית שלי תשומת הלב אליהם תהיה מלאה, מה עדיף?".

אבא ענה לי מיד ופשוט: "תעשה בבית. תבוא לבקר בחג, זה משלים. אבל את "הסדר" תעשה בבית, את המקסימום של תשומת הלב, אתה תיתן לילדים שלך".

"זו מצווה יקרה שאין דומה לה", אמר הרב. "עד כדי כך היא יקרה. אומר לנו הקדוש ברוך הוא, כל 'הטרחה' שטרחתי בעשר המכות והכבדתי את לב פרעה כדי שיקיים 'למען תספר באוזני בנך'. אם זו המטרה שהקדוש ברוך הוא מכתוב לנו, לא ננצל אותה? האם נקיימה כמצוות אנשים מלומדה? לא ולא נעשה את זה בחשק ובהתלהבות, והקדוש ברוך הוא יזכנו לראות דור ישרים יבורך".

עלינו כהורים לדעת כי הרוחניות של ילדנו תלויה הרבה בנו ומכאן כל עתידו היהודי של עם ישראל. חג הפסח קרב ובא ועמו הלילה הגדול "ליל הסדר" - עלינו כהורים להעביר אותו לילדנו בצורה

חגים וזמנים לששון

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א *שעון קייק* שקיעה 6:58-7:07 * סוף זמן ק"ש 8:51-9:03		
כניסת שבת: 6:38	יציאת שבת: 7:29	יציאת שבת: 8:14
סוף אכילת חמץ: 10:11	סוף ביעור חמץ: 11:27	שעה עשירית: 3:53
כניסת החג: 6:41	יציאת החג: 7:33	יציאת ח"ח ר"ת: 8:18
כניסת שבת: 6:42	יציאת שבת: 7:34	יציאת שבת: 8:20
כניסת שביעי: 6:45	יציאת שביעי: 7:37	יציאת ח"ח ר"ת: 8:23

חוויתית, לתאר להם את ניסי ה' עימנו ולהמחיש להם ככל הניתן את המכות שהיכה ה' את המצרים, לדוג' – במכת ערוב לתאר להם בדרמטיות ולהביא להם דמויות של חיות מפלסטיק, כמו"כ יש הגדות עם תמונות צבעוניות מרהיבות הממחישות זאת... כל אחד כפי דמיונו היצירתי... את ניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף והיותנו לעם השם, העם הנבחר, את גדלות ה' והיותו לאבינו מלכנו... וככל שנמחיש זאת בדרמטיות ניטע ונפנים את האמונה בליבם וכשיגדלו יעבירו גם הם לבניהם ובנותיהם בבחינת "דור לדור יביע אומר".

ליל סדר מפתיע

מעשה שהיה

מספר הרב יוחנן בריזל, יהודי מיוחד מאוד המסתובב ברחבי העולם, ומשמש כפעיל קירוב ותיק; בפעם הראשונה כשהייתי אמור לנסוע לאוקראינה לליל הסדר, היה זה לפני 32 שנה, עם נפילתו של מסך הברזל. נשלחתי לאחת הערים הגדולות באוקראינה כדי לערוך סדר פסח לכאלף יהודים, שרוב רובם מעולם לא השתתפו ולא חוו ליל סדר מהו. אצלנו במשפחה, חג הפסח הוא 'חגיגה' של חומרות. ולכן פניתי לסבי בשאלה מה לעשות כשאני נוסע לאוקראינה והוא השיב: "אני מבקש ממך, שכשאתה מגיע לאוקראינה לקרב יהודים לאביהם שבשמים, תניח בבקשה את כל החומרות האלו בצד! אתה שומע? בלי חומרות! 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'... עכשיו אתה הולך לזכות יהודים באכילת כזית מצה, באכילת מרור, בשתיית ארבע כוסות, אתה תלמד יהודים איך מברכים 'המוציא לחם מן הארץ'. תלמד אותם איך אומרים 'שמע ישראל'.. תשכח מכל החומרות! שמעת? תעשה כל מה שצריך במסגרת ההלכה כדי לקרב יהודים לאבינו שבשמים. כשתחזור לארץ, תנהג שוב בחומרות. אל תוותר עליהן, זה המנהג שלנו ואנחנו צריכים לדבוק בהם, אבל צריכים לדעת גם מתי להרפות ולשנות צורת התנהגות..."

אני זוכר שביררנו אז מראש מה אפשר להשיג באוקראינה ומה אי אפשר... ובכן, התברר לנו שלא תהיה לי בעיה עם החומרה של אכילת חלבי, כי הרי באוקראינה אין בכלל מוצרי חלב כשרים. נו... מילא על חלב אפשר לוותר, אבל מה עם בשר ליום טוב? ביררנו את העניין ונאמר לנו שבהונגריה יש קהילה יהודית ששם אפשר להשיג בשר כשר משחיטה מקומית שנעשית כדת וכדין. הזמנו מראש כמה מאות קילוגרמים של בשר, ומוצרים בסיסיים אחרים שחייבים כדי לבשל אוכל כשר... לקח לנו כמה ימים להתארגן בהונגריה, ומשם יצאנו בטנדר גדול, הייתי עם משפחתי, היינו שש נפשות והטנדר היה עמוס בחפצים האישיים שלנו, וגם במוצרי מזון שלקחנו עמנו לאוקראינה. הגענו עם הטנדר לתחנת הרכבת, שם שכרנו שני חדרים באחד הקרונות של הרכבת הקרובה הנוסעת לאוקראינה. מדובר בנסיעה של 14 שעות, ולכן אפשר להזמין חדרי VIP. בחדר אחד דחסנו את כל מוצרי המזון והחפצים, ובחדר השני הצטופפנו עם הילדים...

הגענו לאוקראינה עייפים ותשושים, פעילים מקומיים עזרו לנו ובתוך זמן לא רב התמקמנו בדירה שנשכרה עבורנו מראש והתחלנו להתארגן לפסח, זה אומר להכשיר מטבח גדול, לבשל כמויות גדולות, לארגן פרסום בקרב יהודי העיר אודות עריכת ליל סדר מרכזית.

את "הסדר" עצמו ערכנו באולם ענק, ערכנו שולחנות, אבל כשהגיע ליל הסדר התברר שהפרסום היה חזק מדי... הגיעו עוד ועוד אנשים, האולם היה מלא עד אפס מקום, כאלף איש, ועוד אנשים באו. הוצאנו את כל השולחנות מהאולם, רק כיסאות, כך היה מקום להרבה יותר אנשים.

הזמנתי עשרה מלצרים, אבל הם לא הגיעו... היינו צריכים לאלתר תוך כדי, זה היה מאוד מאוד מורכב. ישבתי עם בני משפחתי על במה מוגבהת, היה איתנו עוד יהודי ששימש כמרצה באוניברסיטה והיה לו קצת ידע איך מתנהל ליל סדר, ולכן כיבדתי אותו באמירת הברכות וכדו', שכולם ישמעו... אני ואשתי עם הילדים עשינו הצגה... לא אכלנו כלום, רק עשיתי 'הסיבה' שיראו איך צריך לשבת, מילאתי גביע וכו'...

כמובן שבכזה ליל הסדר לא אומרים את כל ההגדה, עושים רק את המינימום ההכרחי, מלמדים אותם לומר 'פסח מצה ומרור', ארבע כוסות, מצה ומרור, סיפור יציאת מצרים בצורה בסיסית מאוד... האירוע הסתיים די מוקדם והקהל התפורר... גם אני ומשפחתי הלכנו לדירה שלנו, באותה שנה יצא החג

הראשון בשבת, ולא יכולנו לטלטל כלום, היה לנו בבית מה שהכנו מראש.

הגענו אל הדירה והתחלנו להתכונן לעריכת 'הסדר', הכנתי את ה'קערה' ו... פתאום קלטנו ששכחנו להשאיר בבית הגדות של פסח.. את כולן לקחנו לאולם... נהיה לי חושך בעיניים... איך אפשר לעשות 'ליל סדר' בלי הגדה??? אפילו אם אני רוצה להביא מהאולם אני לא יכול, שבת עכשיו, אי אפשר לטלטל...

התחלנו לחפש בסידורים שהבאנו איתנו, אולי יש 'הגדה לשבת הגדול', אבל לא... שום דבר. ואז נזכרתי במה שסבא אמר לי... חומרות בבית! הידורים בבית! עכשיו אתה בשליחות, אתה עושה מה שאפשר ומה שצריך במסגרת ההלכה! אמרתי לעצמי זה נכון גם לגבי אמירת ההגדה, אני אנוס ולא בחרתי במצב הזה.

אמרתי לאשתי וילידים: "זה לא משנה, גם אם אין לנו הגדות, אנחנו עכשיו שמחים! שמעתם? צריכים לשמח!".

אמרנו 'קדש', עשינו קידוש שאת הנוסח שלו זכרתי היטב, כי הרי רק לפני שעתיים וחצי השתתפתי בהצגה של 'ליל הסדר' והזכרתי את המרצה מהאוניברסיטה איך לומר את נוסח הקידוש בליל פסח שחל בשבת... נטלנו ידיים 'זרחי', כרפס זה לא מסובך וגם 'יחז' זה לא סיפור... כשהגענו ל'מגיד', התחלנו לומר, אני זכרתי, גם אשתי הזכירה לי חלקים והילדים תרמו את חלקם, וכך הצלחנו איכשהו לומר את רוב ההגדה. לא הכל זכרנו, אבל את עיקר סיפור יציאת מצרים סיפרנו זה לזה...

אני רוצה לומר לכם שזה היה ליל הסדר הכי יפה שניהלתי בכל ימי חיי! ישבנו וסיפרנו ביציאת מצרים, סיפורי צדיקים, העליתי מדרשים שזכרתי בעל פה, גם הם עזרו לי, כשסיימנו את אמירת הפיוטים של 'נרצה' שאותם אמרנו באופן חלקי בלבד כי הם נאמרו מתוך הזיכרון – כבר האיר השחר... זה היה הליל הסדר הכי לא מאורגן, הכי לא לפי הסדר, הכל היה מאולתר, בארץ זרה, בדירה שאינה שלנו, עם כלים בסיסיים בלבד, אבל ההרגשה היתה מרוממת, היא חרוטה לנו בעצמות עד עצם היום הזה! ללמד שמה שעושה את האווירה זה לא היופי החיצוני או ההשקעה הגשמית.

בגלל שטרחנו והתייגענו כל כך לעשות לאליה יהודים ליל סדר כשר, משמים נתנו לנו מתנה, נתנו לנו להרגיש פעם אחת מה זה ליל סדר מרומם ונשגב במיוחד".

זהירויות ותזכורות ליום רביעי ערב פסח!

5:12 (עלות השחר) – תחילת תענית בכורות, ומי שהוא בכור [או אב עבור בנו הקטן הבכור] אינו יכול לשתות לפני התפילה שהרי הוא בתענית עד שישתתף בסיום [ובסיום יאכל כזית מזונות או פירות].

אכילת מצה: אסור לאכול מצה בערב פסח [כדי שיהיה היכר לאכילתה בליל הסדר שהיא לשם מצוה] (ש"ע ס"ג, חז"ע עמ' 33 בהכ"מ"א, כה"ח ס"ק ח) אבל בליל יד בניסן (יום שלישי בלילה) מצד הדין מותר (כה"ח ס"ק כג, חז"ע עמ' 33) ויש מחמירים אף בלילה (כ"ח ס"א) וקטן שאינו מבין את סיפור יציאת מצרים מותר להאכילו מצה בערב פסח (בהכ"מ"א).

10:11 (בבוקר) סוף זמן אכילת חמץ – מזמן זה אסור לאכול חמץ עד מוצאי החג האחרון.
* עד שעה זו יש לצחצח שיניים, ומי שיש לו שיניים תותבות ינקם וירחצם היטב. * לאחר זמן זה יש לאסוף את פתיתי החמץ מבידיקת החמץ, ולא לשכוח לנקות את השקית שבתוך שואב האבק מחמץ.

* לאחסן את כלי החמץ שנותרו בארונות המתאימים.
11:27 סוף זמן שריפת חמץ – וראוי לא לחכות לרגע האחרון, טוב לקחת את הלולב והערבות לשריפת חמץ. יפרוס את החמץ כדי שתשלוט בו האש היטב, ואם אינו יכול לשרוף יפורר ויטיל לים או יפוררנו וישפוך עליו חומר ניקוי עד שיפסד, מכל מקום אין לזרוק את החמץ סתם. אחר הביעור יאמר את נוסח ביטול חמץ [שמבטלים החמץ כעפר הארץ].

12:44 חצות יום – כל מלאכה שאסור לעשותה בחו"מ אסור לעשות אחרי חצות [באופנים מסוימים קל יותר מחו"מ] (חז"ע עמ' 33) אפילו בחינם, מ"מ ע"י גוי (ש"ע ס"י תס"ח ס"א) או ע"י פועל ישראל עני שאין לו מה לאכול וזה לצורך המועד או דבר האבד וכדו' מותר לעשותה.
* משעה זו אסור לכבס בגדים [אבל מכונה שהפעילו לפני שעה זו יכולה להמשיך לעבוד עד סיומה] אבל ע"י גוי מותר (חז"ע עמ' 33).

* אסור להסתפר ולהתגלח, אבל ע"י גוי או ע"י עצמו מותר אם שכח לפני חצות לעשות זאת (ס).

* מותר להגן, לצחצח נעלים ולגזוז ציפורנים כבכל חול המועד (חז"ע עמ' קג) ומותר לכתוב לעצמו דרך לימודו בלימוד תורה (ש"ע ס"ג).

* טוב לטבול במקווה טהרה אחר חצות יום * את הכלים החדשים הטעונים טבילה יש לטבול בבור טבילת כלים, והקונים תנור חדש יטבילו את התבניות [ועדיף להטביל כמה ימים קודם].

* יכין את פרטי הקערה וכן את החסה והכרפס מסוג "נקי מתולעים".

* יכין את ה"כזיתות" (27 גר' וטוב לקחת קצת יותר (חז"ע עמ' עג) מצה וחסה מראש בשקיות כמספר המסובים [מטעמי נוחות]. [חסה = מס' מסובים $\times 2$, מצה = מס' מסובים $\times 4$ וכ"ב].

* יכין בקבוקי יין כנדרש ויבדוק שהכוסות לשתיית 4 כוסות מכילות שיעור רביעית [81 סמ"ק] (חז"ע עמ' טז). [ימדוד בקבוק תינוק כשר לפסח]. המחמיר לפתוח את הבקבוקים לפני החג תבוא עליו ברכה.

3:53 שעה עשירית – החל משעה זו אין לאכול יותר מכביצה (50 גר') "מצה עשירה", ופחות מזה מותר רק במקום צורך גדול, מכל מקום מותר לאכול פירות וירקות ושאר תבשילים אף יותר מכביצה ובלבד שלא ימלא כרסו מהם (חז"ע עמ' קכה, עיין שו"ת סי' תעה ס"א-ג).

* יערכו את השולחן ומקומות הישיבה לפני שילך לביה"כ על מנת שיקדש מיד כשיבוא לביתו.

6:41 זמן הדלקת נרות וכניסת החג, הנשים מברכות "להדליק נר של יום טוב", וראוי שלא תברכנה "שהחיינו" בהדלקת הנרות (חז"ע עמ' כה).

7:16 צאת הכוכבים * בהגיע הלילה צריכות הנשים לומר "הלל שלם" עם ברכה, לפני תחילת הסדר (חז"ע/ע/ב עמ' רט). * מזמן זה אפשר לקדש בשובו מביה"כ ואין צריך להמתין לר"ת (סס עמ' א).

הלכות ליל הסדר

פינת ההלכה

א. ארבע מצוות חייבים בהם בליל הסדר: אכילת מצה, סיפור יציאת מצרים,

אכילת מרור ושתיית ארבע כוסות. (ש"ע סי' תעה ס"א ס"ז, סי' תע"ג ס"ה, סי' תע"ב משנ"ב)

ב. נשים חייבות כאנשים בכל מצוות ופרטי ליל הסדר (ש"ע סי' תע"ב ס"ד) ויש לחנך גם קטנים שהגיעו לחינוך לכך (ש"ע ס"ט) [כזית=27 גר' וטוב קצת יותר (חז"ע/עג)].

ג. את המצות (4 כזיתות) ו-4 כוסות יין צריך לאכול/לשתות בהסבה דווקא, (עיין ש"ע סי' תע"ב ס"ז, חז"ע עמ' ט). ואם לא הסב צריך לחזור לאכול/לשתות בהסבה [בלא ברכה] (ש"ע ס"ז).

- בכורך [הכזית השלישי] אם אכל בלי להסב וקשה לו לחזור ולאכול שוב בהסבה פטור, והמחמיר

בכל זאת לאוכלו שוב בהסבה תבוא עליו ברכה (חז"ע פסח עמ' קא ס"ב).

- באפיקומן [הכזית הרביעית] אם אכל בלא הסבה יצא בדיעבד אם ברך כבר ברכת המזון, ואם עדיין

לא ברך ואין האכילה קשה עליו יחזור ויאכל בהסבה (חז"ע עמ' קח).

- נשים שאכלו או שתו בלא הסבה אינן צריכות לחזור (סס עמ' ו).

ד. אופן ההסבה – שיטה גופו לצד שמאל וישען אבל אם לא נשען [כגון: באוויר] (אור לליון ח"ג עמ' קנד) או מסב לצד אחר לא מועיל (ש"ע ס"ג) ושמאלי שהיטה לימין יצא בדיעבד (משנ"ב סס).

ה. מי שאינו יכול להשתמש בידו הימנית מסיבות רפואיות יסב על צד ימין בלי להישען כדי שיוכל להשתמש בידו השמאלית ובדיעבד שלא הסב יצא ידי חובה (חז"ע פסח עמ' ט).

ו. **אכילת מצה:** בליל הסדר חייבים לאכול 4 כזיתות מצה [יש מצב שפחות], ב-"**המוציא**" – שני

כזיתות, ואם מצטער קצת או שהכזית לא ממצת עורך הסדר [ולהלן ב"המוציא מצה" עמ' אחרון]

מספיק לכתחילה לאכול כזית אחד. ב"**כורך**" – כזית אחד. ב"**אפיקומן**" – כזית אחד, ויש מחמירים

לאכול ממנו שני כזיתות [ואז יקח 18 גר' $\times 2$ בלבד]

☑ כל כזית יש לאכול לכתחילה בתוך 4 דקות ובדיעבד בתוך 7.5 דקות (חז"ע סוכות עמ' קי"ב צב"אוריס) ולאוכלו לבד ללא תוספות מאכל עימו (אורחות יוסף עמ' קי"ג). ☑ ראוי לאכול ממצת יד שמורה דווקא

ולא ממצת מכונה שמורה (כה"ח סי' תג ס"ק נט, יח"ד ח"א סי' יד), ובשעת הדחק יוצא ידי חובה בכל מצה (ש"ע סי' תג ס"ד) כשרה לפסח.

☑ מותר לשקול את המצה בליל פסח עצמו (רק במכני) (חז"ע/ע/ב עמ' ע"ג).

ז. **שתיית ארבע כוסות:** ☑ חייבים לשתות ארבע כוסות בליל הסדר, וכל כוס במקומה כאמור בהגדה, ואם שתה שלא כסדר שנתקן אלא זו אחר זו מיד לא יצא ידי חובה (ש"ע סי' תע"ב ס"ח).

☑ ראוי להיזהר שלא לשתות יין בין כוס ראשונה לשנייה אלא במקום צורך גדול, ובין כוס שנייה לשלישית ראוי לשתות (ש"ע סי' תע"ב ס"ג) ובין כוס שלישית לרביעית לא ישתה יין (סי' תע"ב ס"א).

☑ כשהכוס מכילה רביעית – לכתחילה ישתה את כל הכוס, ובדיעבד אם שתה רובו יצא. ואם הכוס גדולה יותר לכתחילה ישתה את רוב הכוס [אפילו שהיא יותר מרביעית] ומן הדין די שישתה

רביעית (חז"ע פסח עמ' טז ס"כ"ב, עיין ש"ע סי' תע"ב ס"ט ומשנ"ב סס).

☑ ישתה כל כוס בבת אחת (צב"א/ע/ב עמ' טז). ובדיעבד אם שתה לסירוגין בתוך 7.5 דקות יצא (חז"ע/ע/ב עמ' טז).

לפני כל שתיה צריך להדיח את הכוס במים (כה"ח סי' תעט ס"ק א), [ואם הכוס נקיה אינו צריך, ואעפ"כ טוב בכל זאת להדיחה (חזו"ע עמ' טו)] ונוהגים שכל אחד מוזג לחברו (ילקו"י ח"ה עמ' ספז).
☑ מצוה לקחת יין אדום, ובשעת הדחק כשאין לו יין אחר יוצא ידי חובה גם ביין לבן (ש"ע סי' תעב ס"יא). מי שקשה לו לשתות יין יכול לשתות יין מיץ ענבים (חזו"ע עמ' ג).

ה. **אכילת מרור:** ☑ לוקחים למרור חסה (ש"ע סי' תעג ס"ה, כה"ח ס"ק עה-עו). ויש לקנות חסה וכרפס נקיים מתולעים עם השגחה כגון: של חסלט, ואעפ"כ טוב לעיין בהם (חזו"ע עמ' לג, לה) מ"מ אם קנה מהשוק רגיל [לא נקיים] ולא בדקם, את הכרפס לא יאכל אלא ירק אחר (חזו"ע עמ' לה) ובחסה ישתמש רק בקלח ולא בעלים (חזו"ע עמ' לה) (ש"ע סי' תעה ס"א).

☑ חייבים לאכול 2 כזיתות מרור, ושיעור כל כזית 27 גר'. **כזית אחד** טובלים כולו בחרוסת ומנערים ואוכלים בלא הסבה. **ואת השני** כורך עם כזית מצה טובל בחרוסת ואוכל (ס).

ט. **סיפור יציאת מצרים:** ☑ מצות עשה מן התורה על האבא להסביר ולספר לבניו ובנותיו בלילה זה את סיפור יציאת מצרים ויארץ בתיאור הניסים והנפלאות שעשה לנו ה' (ילקו"י ח"ה עמ' שלז ס"ה-ו) ולא יניחם בצד והמבוגרים יתעסקו לעצמם.

☑ מצוה לחלק לילדים מיני מתיקה כדי שלא ישנו ויראו שינוי וישאלו (ש"ע ס"טז).
☑ ראוי שהאב יעיין בפירושים על ההגדה במשך השבוע, כדי שבליל הסדר יתמצא בסדר ההגדה ויוכל להסביר בצורה מקיפה את ההגדה לבני המשפחה (ז. ע.).

☑ **חובה שכל בני הבית, הבעל האישה והילדים ינחו ויאזרו כוח לערב הגדול !!!**
י. **דין חולה:** ☑ מי שהיין מזיקו וביאו לידי חולי פנימי או יפול למשכב פטור מ-4 כוסות, ויקדש על המצה (ילקו"י ח"ה עמ' ססו ס"יח) אבל אם רק כואב לו הראש קצת אינו פטור (משנ"ב סי' תעב ס"ק לה) מ"מ אם אפשר ישתה יין מיץ ענבים (חזו"ע עמ' יז). חולה שלא הסב בשתיה וקשה לו לחזור ולשתות בהסבה עלה לו (חזו"ע עמ' קסא-קסב). ☑ זקן או חולה או מי שיש לו כאב שיניים ואינו יכול לאכול את המצה מפאת קשיותה מותר לכתחילה לפוררה לפירורים דקים [ולא לרסקה כקמח!] ולאוכלה וכן מותר להשרותה ולרככה במים ולאוכלה והוא שלא נימוחה (חזו"ע עמ' עס, ש"ע סי' תסא ס"ה, משנ"ב סס).
☑ זקן או חולה שקשה עליהם אכילת המצה אפילו שהיא מפוררת, די שיאכל כזית מצה בתחילה ואח"כ כזית מרור, ולכורך יקח חתיכה קטנה של מצה וחתיכה קטנה של מרור ואח"כ יאכל כזית אפיקומן. ☑ שעור כזית לחולה או זקן שקשה להם לאכול את המצה הוא 18 גרם (חזו"ע עמ' עג, מד).
יא. בסיום הערב קוראים קריאת שמע שעל המיטה כרגיל עם כל הפסוקים כמו בכל יום [מלבד וידוי] (ב"ח ש"א פר' לו ס"ב וראה בהליכות עולם לגר"ע יוסף ח"א על ב"ח ח"א עמ' שא-שב, הלכה ברורה לגר"ד יוסף ח"יב עמ' רע ס"ד, פסח בליון לגר"ב מופעי עמ' תלה-תלו).

5

נקודות לתשומת לב ב'סדר' ליל פסח

קדש - * בברכת שהחיינו – יכונו כולם על: עצם היר"ט, על המצה, המרור וארבע כוסות, ועל שאר מצוות הלילה (סידור העצ"ז) אשה שברכה שהחיינו בהדלקת נרות רשאית מן הדין לענות "אמן"

בעת ברכת שהחיינו שבקידוש (ילקו"י פסח ח"ג עמ' רכט)
יש נוהגים לאכול אחרי הקידוש את "הביצה" (ויברך "בורא נפשות" אם אוכל שיעור 27 גר') (חזו"ע פסח לגר"ע יוסף ח"יב עמ' לא) אך ישאירו ביצה אחת בקערה כיוון שיש סוד בשלמות הקערה עד "שולחן עורך" [ב"ח ש"א פי' לו סי' לב]. ויש נוהגים לאכול ב"שולחן עורך" (בסעודה) (עיין בהנמ"א סי' תעו ס"ב משנ"ב ס"ק י, תורת מועדים לגר"ד יוסף "שולחן עורך" ס"ג, נטע גבריאל פסח ח"י פ"ה ס"א) כשאוכלו יאמר "זכר לקרבן חגיגה" (ש"ע סי' תעג ס"ד, חזו"ע עמ' סס). מי שרעב וקשה לו להמתין עד ל"שולחן עורך" מותר לו לאכול אחר הקידוש פירות, אורז וכדו' [אבל לא דבר שברכתו האדמה] אך לא ישבע ואם אכל שיעור צריך לברך ברכה אחרונה (ילקו"י פסח ח"ג סי' תעב ס"פו).

ורחץ – יטול ידיו בלא ברכה ולכתחילה טוב לכוון שהנטילה הזו לא תפטור את חיוב הנטילה לסעודה (ש"ע סי' תעג ע"ו). טוב לא לדבר מהנטילה ועד אכילת הכרפס (חזו"ע עמ' לב).

כרפס – יקח פחות מ-18 גר' ויטבלנו במי מלח או לימון ויקפיד שיהיה רוב מים [כדי שיהיה להם דין של טיבולו במשקה] (ש"ע ס"ו) ובדיעבד שאכל כזית לא יברך ברכה אחרונה (משנ"ב עמ' ס"ק טו). בשעה שמברך על הכרפס יכוון בברכת "בורא פרי האדמה" גם על המרור שאוכל אח"כ (משנ"ב עמ' ס"ק נה). ועדיף שבעל הבית יברך ויוציא את כולם יד"ח.

מגיד – בקריאה יתכוון לקיים מצוות עשה מן התורה של סיפור יציאת מצרים, יש להקפיד שגם הנשים תאמרנה לכל הפחות את הקטעים: "פסח, מצה ומרור" (עס ס"ק א, חזו"ע עמ' סס).

רחצה – יטול ידיו בברכה כדין נטילת ידים לפת ויכון קודם אכילתו לצאת יד"ח אכילת מצה.
מוציא מצה – בוצע מהשלמה העליונה ומן החתוכה שמתחתיו, מכל אחד כזית ויאכל שני הכזיתות ביחד (ש"ע סי' תעה ס"א), ובדיעבד אם אכל כזית אחד יוצא (משנ"ב עמ' ס"ק א), ובמקום קצת צער אף

לכתחילה מספיק כזית אחד. וכן אם בני ביתו מרובים ואין מספיק לחלק לכל אחד מהם שני כזיתות ממצות הסדר יכול לתת להם ממצה שמורה אחרת שמחוץ לשולחן ואז די בכזית לכל אחד ואין הכרח לתת לכל אחד מהם שני כזיתות מן המצות השמורות שמחוץ לשולחן (חז"ע עמ' סה, סח).
מרור - יש לכוון בברכת "על אכילת מרור" גם את המרור שבכורך (ולא יברך "האדמה"). זמן אכילת מצה ומרור בברכה עד חצות לילה ואם התעכב עד אחר חצות יאכלם בלי ברכת "מרור" [אבל "האדמה" יברך] וברכת "מצה" לא יברך [אבל "המוציא" יברך] (חז"ע עמ' פא, משנ"ב ס"ק ו').

שולחן עורך - לא ימלא כרסו בסעודה כדי שיאכל לאחריה את האפיקומן בתאבון (תורת מועדים עמ' קט). יש להימנע לאכול בלילה את הזרוע שצלו לקערת הסדר [אבל למחרת ביום מותר ואם הוא מבושל מותר לאוכלו בלילה] (ילקו"י פסח ח"ג עמ' כט).

צפון - יזהר לאכול את האפיקומן קודם חצות לילה 12:44 (ש"ע סי' תע"ג ס"א), ובדיעבד יוצא ידי חובה גם לאחר חצות (חז"ע עמ' קט). וכשאוכלו יאמר: "זכר לקרבן פסח הנאכל על השובע" (כה"ח סג).

☒ אם שכח לאכול אפיקומן ונטל מים אחרונים אם נזכר:

* קודם ברכת המזון [אף אם אמר "הב לן ונברך"] יאכלנו בלא ברכה ואח"כ יברך ברכת המזון.

* אחר ברכת המזון - ייטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה [50 גר'] (הליכות עולם ח"א)) ויברך המוציא ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז על כוס שלישית ויברך בורא פרי הגפן וישתה. * אחר כוס שלישית - אם אכל בסעודה ממצות שמורות אינו צריך לחזור. ואם לא, יטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה) ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז, אך לא יחזור וישתה כוס שלישית אלא ימשיך באמירת ההלל (חז"ע עמ' קי).

☒ אסור לאכול שום דבר אחר האפיקומן (ש"ע סי' תע"ג ס"א) כדי שלא יעבור מפיו טעם המצה של האפיקומן (משנ"ב סג ס"ק א) ובדיעבד אם אכל חוזר ואוכל אפיקומן כדי שישאר טעם המצה בפיו (סג).

ואם ברך כבר ברכת "המזון אינו צריך לחזור ולאכול אפיקומן (חז"ע עמ' קיז-קיד). ולעניין שתיה - מותר לשתות מים (משנ"ב סג ס"ק ג, ש"ע סי' רפ"א ס"א) וכן קפה או תה [אפילו עם סוכר] ושאר משקים שאינם משכרים (חז"ע סג) חוץ מכוס שלישית ורביעית של יין שמותר שהם מתקנת חכמים (סג).

ברך - בברכת המזון לא יסב (ילקו"י ח"ה עמ' תט), אחרי ברכת המזון אסור לדבר עד סיום שתיית כוס שלישית של ברכת המזון (ש"ע סי' קפג עמ' ו' משנ"ב ס"ק כא).

הלל - יש להיזהר לסיים את ההלל ושתיית כוס רביעית לפני חצות ואם נתאחרו עד אחר חצות אף על פי כן יחתמו בברכת "ההלל" בשם ובמלכות (כה"ח סי' תע"ג ס"ק יד, חז"ע קכה).

אין להפסיק בדיבור מתחילת ההלל עד סיום שתיית כוס רביעית ויש להקפיד לשתות רביעית שלמה כדי שיוכל לברך אחרונה (בש"ת פק"ט לו סכ"ט) ומי שלא הצליח/ה לשתות רביעית יבקש ממי ששתה רביעית שיוציאנו בברכה אחרונה (משנ"ב סי' תע"ג ס"ק ל).

6

זוג פסוזה

מעשה שהיה

מתנת אפיקומן לא מתוכננת

שמי אברהם, בכל שנה אני מחכה להג פסח, פסח הוא חג נפלא ואני אוהב אותו

מאד. שנה אחת היכיתי לפסח במיוחד, תשאלו למה?

היתה לי תוכנית גדולה, "לגנוב" את האפיקומן של סבא, כי מי שמצליח מותר לו לבקש מתנה גדולה במיוחד שהוא מאד משתוקק לקבלה.

הבעיה שקשה להשיג את האפיקומן כי גם אחיי רוצים להצליח להשיגו.

שנה אחת הצליח אחי "לגנוב" את האפיקומן והוא ביקש סדרה מיוחדת של ספרים, שנה קודם הצליחה אחותי "לגנוב" את האפיקומן וביקשה נגן ואוזניות. אחי חגג בר-מצווה ואחותי עלתה לסמינר, לכן היו לי סיכויים טובים לגנוב את האפיקומן ולבקש בתמורה אופניים חדשים. האופניים שלי היו נמוכים וישנים וכמה חלמתי על אופניים גדולים ונוצצים.... "אברהם, רוצה ללכת לעזור לסבא?" שאלה אותי אמא, "סבא זקוק לעזרה עם הספרים".

התנערתי מיד מהרהורי ומיהרתי לביתו של סבא כשבידי קופסאות אוכל עבורו. מאז שסבתא נפטרה הבית השמח של סבא הפך לעצוב, הבית היה תמיד שוקק חיים, נכדים היו עולים לבקר והיו מתכבדים בפרוסת עוגה חמה מסבתא ובצביטה על הלחי מסבא. סבא היה מתעניין מה למדנו בת"ת ואיזה ציון קיבלנו במבחן ותמיד היתה שמורה בכיסו חבילת עדשים צבעוניים לתת לנכד שנראה מצוברח.

אבל עכשיו הכל אחרת, העיניים של סבא נהיו עמוקות ועצובות ואפילו הקירות של הבית שלו נראים

קודרים ועצובים. וכל פעם שאני עובר ליד התנור אני מרגיש שגם הוא עצוב מאד כי כבר אין ממנו ריחות נעימים של עוגות שמרים וחלות טריות לכבוד שבת.

סבא פתח לי את הדלת: "שלום אברהם, הכנס" הזמין אותי וכבר הייתי עסוק בהוצאת הספרים והנחתם על השולחן הגדול בסלון. סבא הדריך אותי כיצד לנערם ולהניחם בזהירות בחזרה בארון, תוך כדי נייעור הספרים נזכרתי בשולחנות השבת השמחים שהכיר השולחן הזה, האווירה היפה, דברי התורה, הזמירות והמאכלים המיוחדים, כל אלו הפכו לנחלת העבר. סבא לא אוהב לבוא ולהתארח בסעודות השבת אצלנו או אצל הדודים האחרים אף שמבקשים ממנו ומנסים לשכנעו בכל דרך אפשרית, הוא מסרב ואומר: "אני מעדיף להישאר לבד בבית ולא לגרום לטרחה או להכביד עליכם", כך היה חותם את הנושא על אף מחאותיה של אמא.

"מעניין למה סבא מעדיף להישאר לבד?" תהיתי בליבי "אולי סבא פשוט לא מבין עד כמה אנו רוצים שהוא יגיע להתארח אצלנו?" אם הוא היה יודע כמה אנו משתוקקים שהוא יתארח אצלנו ודאי היה מגיע. אחרי שהגעתי למסקנה המפתיעה הזו ניסיתי לתכנן מה לעשות כדי לשכנע את סבא שיבוא, סתם לומר לו זאת זה לא יעזור, הוא שמע זאת עשרות פעמים, צריך לומר לו בדרך אחרת! ניסיתי לחשוב על רעיון מקורי אך ללא הצלחה.

סיימתי עם הספרים והמשכתי לעזור לסבא לנקות מקומות נוספים בבית, בסיומן אכלנו ארוחת ערב נעימה ביחד ונפרדתי מסבא. בלילה שכבתי במיטה וניסיתי לחשוב על רעיון מיוחד, המון רעיונות עלו במוחי אך את כולם פסלתי. רגע לפני שנרדמתי הבריק במוחי רעיון, אמנם לא קל לביצוע אך ידעתי כי למען סבא האהוב אני הולך לבצעו.

ליל הסדר הגיע, השולחן היה ערוך בחגיגות, תפסתי מקום ליד סבא כדי שאוכל "לגנוב" את האפיקומן בקלות. כשסבא קם מהכיסא נטלתי את האפיקומן והחבאתי אותו עמוק במגירת, חכייתי בקוצר רוח לשלוף את האפיקומן ולומר לו את בקשתי. מזווית עיני הבחנתי באחי הקטנים המחפשים את האפיקומן... סוף סוף הגיע הרגע, אבא הכריז "צפון" וכולם חיכו במתח לראות מי הצליח לתפוס את האפיקומן, הוצאתי אותו מהמחבוא וכחכחתי בגרוני "אני רוצה..." התחלתי לומר, האופניים הנוצצים צמדו מול עיני, גירשתי את המראה ממחשבתי והמשכתי "אני רוצה לבקש ממך סבא, מתנה לאפיקומן ש... תגיע אלינו כל שבת".

שקט מוחלט השתרר בשולחן, אף אחד לא ציפה לבקשה כזו, כל העיניים נתלו בסבא שדמעה נרגשת נתלתה בזווית עינו "אתה בטוח שזה מה שאתה רוצה?" שאל בקול נרגש והחליק לטיפה על לחיי. אחרי החג שישאלו אותי כולם היכן האופניים ויתפלאו שוויתרתי על מתנה גדולה ונחשקת, אך אני יודע שקיבלתי מתנה גדולה הרבה יותר... העיניים הנוצצות של סבא יקרות לו יותר מאופנים נוצצים וממחזירי אור זורחים וזוהרים ככל שיהיו...

הלכות מוריד הטל

א. החל מתפילת מוסף של יו"ט ראשון של פסח מתחילים לומר "מוריד הטל" (ש"ע אור"ח סי' קיד ס"א ומשנ"ב עט) והמנהג שהשליח ציבור אומר בקול רם בתוך שלושים יום לפסח כדי להזכיר לציבור לומר כן (שאלת יוסף ת"ג עמ' לו). [כל הדינים כאן גם לאישה שטענה בתפילתה].

ב. אם טעה ואמר "מוריד הגשם" ונזכר:

באמצע אותה ברכה חוזר ל"אתה גיבור לעולם".

לאחר שאמר ה' בברכת "מחיה המתים" חותם "למדני חוקיך" וחוזר ל"אתה גיבור".

לאחר שחתם "מחיה המתים" – חוזר לראש התפילה (ש"ע ס"ה, משנ"ב ס"ק כ).

ג. החל ממוצאי יו"ט ראשון של פסח אומרים "ברכנו" במקום "ברך עלינו" (ש"ע קיז/א).

ד. אם טעה ואמר "ברך עלינו" אם נזכר:

בתוך הברכה חוזר לראש הברכה.

אחר "ברוך אתה ה'" של מברך השנים יאמר "למדני חוקיך" וחוזר לתחילת הברכה.

כל עוד שלא הגיע ל"היו רצון" האחרון חוזר ל"ברכנו", ואם הגיע ל"עושה שלום" אפילו לא עקר רגליו חוזר לראש התפילה (ש"ע סי' קיז ס"ג ומשנ"ב ס"ק יד).

ה. אם הסתפק אם הזכיר "מוריד הטל" או "מוריד הגשם" וכן "ברכנו" או "ברך עלינו" הרי הוא

בחזקת שהזכיר גשם וצריך לחזור אלא אם כן הוא אחרי 30 יום שחזקה שאמר כהוגן (ש"ע סי' קיד ס"ה, כה"ח ס"ק מט ב"ש ז"י).

ו. אם אמר 90 פעם "מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל" הרי אם הסתפק באיזו פעם אם אמר "מוריד הגשם" או "מוריד הטל" הרי הוא בחזקת שאמר נכון ואינו חוזר (ס"ע סי' ט). וכנ"ל אם אמר 90 פעם "רופא חולי עמו ישראל ברכנו" בלבד, אם הסתפק אם אמר "ברכנו" [של קיץ] או "ברך עלינו" [של חורף] הרי הוא בחזקת שאמר נכון ואינו חוזר (משנ"ב איש מלכיה סי' קיד הערה 4, ש"ת מעיין אומלל שאלות ששאלו את הרשב"א עובדיה יוסף ח"א פ"ה סי' קלא, אור ההלכה לגר"ד כהן ח"א עמ' 40).

הלכות ספירת העומר

א. מצוות עשה על כל אחד לספור ספירת העומר החל מליל טז בניסן עד גמר שבעה שבועות. ובזמן הזה שאין לנו קצירת העומר ולא קרבן העומר זוהי מצוה מדרבנן, זכר למקדש (ש"ע סי' תפט ס"א, כה"ח ס"ק ה) ולכן ראוי להשמיט מהנוסח של "לשם יחוד" שלפני הספירה את הנוסח: "הרינו באים לקיים מצות עשה כמו שכתוב בתורה" אלא יאמר: "הרינו באים לקיים מצות ספירת העומר כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו וכו'" (יח"ד ח"ו סי' כט).

ב. נשים פטורות ממצות ספירת העומר, ואם רוצות תספורנה בלא ברכה (כה"ח ס"ק ט) ועל פי הסוד טוב שלא תספורנה אף בלא ברכה, (ילקו"י ספירת העומר פ"י ס"קיד-קטו).

מצוה לחנך את הקטנים לספור בברכה (ילקו"י ס"ט), וקטן שנעשה בר מצוה באמצע ימי הספירה, אינו רשאי להמשיך לספור בברכה, אף שעד אותו היום ספר בברכה (ילקו"י ס"ט ס"קכ"א),
ג. לכתחילה זמנה בצאת הכוכבים, וכשאי אפשר יספרו בין השמשות (ש"ע ס"ב משנ"ב ס"ט).

אבל קודם שקיעת החמה אין לספור (ואם ספר צריך לחזור בברכה בצאת הכוכבים) (ש"ע ס"ט, ילקו"י עמ' תכ"א) ואם לא ספר בתחילת הלילה יכול לספור עד עלות השחר (ש"ע ס"א).

ד. ראוי להקדים תפילת ערבית לפני הספירה (כה"ח ס"ק מג), מ"מ אם לא בטוח שיהיה לו מנין לערבית וחושש שמא ישכח יכול לספור קודם (פסח כהלכה סי' כ"א ס"יג) ואם יש לו מנין קבוע בשעה מאוחרת יספור ספירת העומר כשמתפלל ערבית בשעה המאוחרת ולא בצאת הכוכבים (פסקי תשובות סי' צ).

ה. אסור להתחיל לאכול, לישון ולעשות מלאכה חצי שעה קודם זמן הספירה (הרמ"א סי' תפט ס"ד ומשנ"ב ס"ק כד) היינו קודם שקיעת החמה (אם התחיל לפני כן רשאי להמשיך), מ"מ מותר לאכול פחות מ-50 גר' לחם או עוגה (מזונות) וכן יותר מ-50 גר' תבשיל שאינו מ-5 מיני דגן, פירות ושתייה (חז"ע יו"ט עמ' רמ"ה). ומי שביקש מחברו להזכיר לו, רשאי לאכול יותר מ-50 גר' פת וכו' (תורת מועדים פ"ד ס"ג). אבל אם השומר גם אוכל עמו, טוב שימנה שומר אחר שאינו אוכל עמהם (עיין בא"ח ויקהל ס"א ס"יג) וכן אשה אינה יכולה להיות שומר מאחר ופטורה ממצווה זו (ילקו"י עמ' ר"ט).

וכן אפשר לכוון שעון מעורר באופן שיזכיר לו לספור העומר, ואפשר לאכול ולסמוך כשיש לו מנין קבוע לערבית (ילקו"י ספירת העומר פ"ט ס"קח).

ו. צריך לספור ספירת העומר מעומד (ש"ע ס"א) ובדיעבד אם ספר מיושב יצא ידי חובה (משנ"ב ס"ק ו) וזקן או חולה שהעמידה קשה להם רשאים לספור מיושב אף לכתחילה (ילקו"י פ"ה ס"מ).

ז. רשאי אדם לספור ספירת העומר בכל לשון ובלבד שמבין את השפה, ולכן אם ספר בעברית ואינו מבין עברית כלל יחזור ויספור בשפה שמבין בלא ברכה (כה"ח ס"ק כ).

ח. מי ששכח לספור בלילה ונזכר ביום וספר בלי ברכה, ממשיך לספור בשאר הלילות בברכה (ש"ע ס"ו ומשנ"ב) לכן מנהג נכון לספור בביה"כ בשחרית בלא ברכה (ילקו"י פ"ח ס"ע).

ט. אם לא ספר לילה ויום או טעה במספר בלילה ולא תיקן ביום, ולא נזכר עד הלילה השני אינו יכול לספור יותר בברכה (ש"ע ס"ז-ח, ילקו"י ס"ע) ואם אדם כזה עלה כשליח ציבור לערבית אין לו לספור בברכה להוציא אחרים אלא יתן לאחר לברך (כה"ח ס"ק לא) ודין זה אף באדם נכבד (ילקו"י ס"ע).

י. מי שמסופק אם ספר בלילה הקודם את המספר הנכון או לא וביום לא נזכר, יוכל בכל זאת, לספור מכאן ולהבא בברכה (ילקו"י ס"פ, ש"ע סי' תפט ס"ח).

יא. המנהג שבבית הכנסת השליח ציבור מברך וסופר ואח"כ הקהל מברכים וסופרים. טוב שכל אחד יאמר בתחילת ימי הספירה פעם אחת: "אני מכוון שבכל לילה מלילות הספירה לא לצאת ידי חובת הספירה של העומר מפי שליח הציבור או אדם אחר אלא רק כשאברך ואספור בעצמי".

מ"מ אם לא אמר את הנוסח הנ"ל ושליח הציבור הקדימו וברך וספר יכולים הקהל לברך ולספור [שכל נוסח זה הוא לכתחילה כדי לצאת ידי חובת כל הפוסקים] (חז"ע יו"ט עמ' רכ"ה-ל"ב).

יב. לפני ששליח הציבור מברך וסופר את הספירה בליל שבת יאמר לקהל שמי שלא ספר את ספירת העומר אפילו יום אחד, לא יוכל לספור בברכה אלא יאזינו לברכת שליח הציבור ויכוונו לצאת בברכתו [בגלל הציבור שבא להתפלל רק בשבת] (ילקו"י פ"ח ס"עג).

דינים הנוהגים בזמן העומר

א. נוהגים כל ישראל להתאבל מפסח עד עצרת על מותם של 24,000 תלמידי רבי עקיבא שמתו כולם באותה תקופה, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. והיה העולם שמם וכמעט נשתכחה תורה מישראל, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנה להם את התורה, ואלו הם: רבי מאיר בעל הנס, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יהודה, רבי יוסי ורבי אלעזר בן שמוע, והם העמידו תורה לכל ישראל, ולכן אין ראוי להרבות בשמחה בימים אלו (מס' יבמות סג).

ב. נוהגים שלא לשאת אישה מפסח עד: **הספרדים** - ל"ד בעומר בבוקר (ש"ע סי' תג ס"א) [ובשעת הדחק מ- ליל ל"ד בעומר] (חז"ע יו"ט עמ' רנו) **והאשכנזים** - עד ל"ג בעומר (הרמ"א פ"ג, חז"ע יו"ט עמ' רנד) אבל מסיבת תנאים (אירוסין) עושים (כי צא מועד לגר"צ חותה עמ' לח).

השנה לאור המלחמה התירו הרבניים הראשיים לישראל בין לספרדים ובין לאשכנזים להתחתן מפסח ועד ראש חודש אייר לאותם זוגות שחתונתם נדחתה לאור המלחמה.

ג. נוהגים שלא להסתפר ולא להתגלח **הספרדים** - עד ל"ד בעומר בבוקר (ש"ע פ"ג ס"ב)

האשכנזים - עד ל"ג בעומר ביום (הרמ"א פ"ג, משנ"ב ס"ק ח) [יש מנהגים נוספים בזה].

ד. **לענין תספורת ל: בעלי הברית** (מוהל, סנדק, אבי הבן) ביום המילה או יום קודם - מותר (הרמ"א ס"ב, משנ"ב ס"ק יג). **אשה** - **לספרדים** - מותר (חז"ע עמ' רסא, אור לניזון ח"ג פ"ז ס"ג). **לאשכנזים** - המנהג להחמיר (ש"ת אגרות משה יו"ד ח"ב סי' קלז).

אבל - שנסתיימו ימי אבלו בימים אלו אם מצטער - מותר להסתפר (כה"ח ס"ק טו, תורת מועדים ז' סי', חז"ע אכלות ח"ב עמ' רלד בהערות).

קטן - **לאשכנזים** - המנהג לא להסתפר (הגריש"א צאש"י אי"ש עמ' תל), **לספרדים** - מותר להסתפר (אור לניזון לגר"צ אבא שאול ח"ג פ"ז ס"ג, פסח כהלכה לגר"מ כהן סי' כב, ילקו"י ספירת העומר עמ' תסו) וטוב להימנע להסתפר [אא"כ שערתיו ארוכות שאז יסתפר בשישי] (ילקו"י פ"ג). [מ"מ מותר לעשות תספורת ראשונה של גיל 3 במירון בל"ג בעומר בין לספרדים בין לאשכנזים] (חז"ע פ"ג עמ' רעג, כי צא מועד עמ' מו).

ה. ריקודים ומחולות אסורים בתקופה זו ואפילו ללא תזמורת [היינו אפילו שהם נפרדים], אסור לנגן בכלי זמר וכן אסור לשמוע שירה עם מנגינה דרך הרדיו, טייפ וכדו', [אבל בחוה"מ פסח מותר לשמוע עם מנגינה לצורך מצות ושמחת בחגיג (ש"ת ויזכור יוסף ח"ג סי' מט)]. אבל שירה בפה ללא מנגינה מותרת, מ"מ בשמחה של מצוה שנעשית בזמנה בימים אלה כברית מילה, פדיון הבן, בר-מצוה, סיום מסכת וכדו', מותר לשמוע שירי קודש מלווים בכלי נגינה (ילקו"י ספירת העומר סי' תג ס"ב, יח). [מסיבת בת-מצוה ידחו עד אחרי ל"ג בעומר] (ילקו"י פ"ג)

ו. גן ילדים קטנים שרוצים להשמיע להם קלטת של שירים בשביל הפעלת הגן וסדרי הגן אפשר להקל בזה, בפרט בשיירי ילדים. וגם לגנות מותר לשמוע כיוון שעסוקות בעבודתן ואין שירים אלה מיועדים לריקודים ומחולות. ואפשר גם להקל בשמיעת קלטות של סיפורים שיש בהם מעט מוזיקה בתוך סיפור הדברים (ילקו"י ספירת העומר סי' תג ס"ט).

ז. בימי העומר אין לשמוע שירים עם כלי שיר גם ביום שישי אחר הצהרים, וגם במוצאי שבת וכן בראש חודש אייר (ילקו"י ספירת העומר סי' תג ס"ז).

ח. במוצאי יום טוב אחרון [מוצאי שביעי של פסח] נהגו רבים להקל ולשמוע שירים עם כלי שיר ב- "חג המימונה" (פ"ג).

ט. מותר לברך "שהחינו" על פרי חדש בימי הספירה אבל נוהגים להחמיר [ממדת חסידות] שלא ללבוש בגד חדש הצריך לברכת "שהחינו", ובמקום צורך ילבש בשבת ויברך. ובמקום שמחת בר מצוה או ברית מילה יש להקל לברך על בגד חדש ביום חול (חז"ע עמ' רנט).

הלכות חול המועד

פינת ההלכה

א. **לבוש ומאכל:** ימי חול המועד נקראים מועד וחייבים בהם בשמחה, ומצוה לשמוח בבשר [בקר ואם אי אפשר אז בעוף] ויין, ולשמח את הנשים בבגדים נאים ותכשיטים (ש"ע תקט"ב ס"ב ובצאה"ל) וחייב לכבדו במאכל ובמשתה ואינו מחויב באכילת לחם (ש"ע סי' קפח ס"ז) מ"מ לכתחילה מצווה לקבוע סעודה של פת בלילה וביום (משנ"ב ס"ק א) ויש לכבדו בכסות נקיה וטוב בבגדי שבת (תורה לשמה סי' קמ). ונוהגים לכסות את השולחן במפה כמו ביו"ט (הה"כ פ"א ס"כא). ואין מניחים תפילין בחול המועד (ש"ע סי' לז ס"ב) [שימי חול המועד אות הם] (פ"ג).

ב. **תפילות:** בתפילת 18 וברכת המזון אומרים "יעלה ויבוא", ואם שכח לומר:

© בתפילת 18 חוזר [אם נזכר כשאמר בא"י יסיים "למדני חוקיך" ויחזור ל"יעלה ויבוא", ואם נזכר קודם שהתחיל "מודים" יאמר שם "יעלה ויבוא", ובסיום יחזור ל"מודים". ואם כבר התחיל "מודים" אם נזכר קודם

שהגיע ל"עושה שלום" יחזור ל"רצה" ואם כבר הגיע ל"עושה שלום" חוזר לראש התפילה, בכל התפילות: הן בערבית הן בשחרית והן במנחה (ש"ע סי' טא).

⊙ בברכת המזון כל עוד לא אמר "ברוך אתה ה'" חוזר, ואם אמר אינו חוזר (ש"ע סס כה"ח סס).

ג. **לימוד תורה:** יש להוסיף בלימוד תורה בימים אלו, שכוונת השם יתברך בנתינת המועדים כדי להדבק באהבתו וביראתו ולעסוק בתורתו התמימה (הה"כ פ"א ס"ז).

ד. **מלאכות:** חול המועד אסור במקצת המלאכות ומותר במקצתם (ש"ע תקל"א ס"א).

כל המלאכות שאסור לעשותם בחוה"מ אסור לעשותם אפילו ע"י גוי (ש"ע תקמג ס"א), אבל לצורך מצוה מותר לומר לגוי אפילו מעשה אומן (משנ"ב ס"ק א').

***כל מקום שכתוב "מעשה אומן" – הכוונה מעשה איש מקצוע, וכשכתוב "מעשה הדיוט" – הכוונה לפעולה שכל אדם יכול לעשותה ולא צריך איש מקצוע לכך.**

דוגמאות: (ש"מ – שערי מועד, הה"כ – חול המועד כהלכתו, ילקו"י – ילקוט יוסף).

⊙ **גיהוץ** מותר גהץ לצורך לבישה במועד (חז"ע יו"ט עמ' קה"ב ס"ב), ילקו"י ח"ה עמ' תק"ה ס"ל, אור לציון ח"ג פ"כ ס"ז), שהוא מעשה הדיוט, דהיינו להחליק קמטים או לחדד קפלים הקיימים (אבל לעשות קפלים חדשים אסור!) (ש"מ פ"ה ס"ט).

⊙ **גינה** מותר להשקות פרחים או פרחי נוי כדי שלא יקמלו (ש"מ פ"י ס"ד, חז"ע עמ' קפד) אבל אסור לעשות כיסוח וגיזום לנוי (ש"ע סי' תקל"א ס"א הה"כ פ"א ס"ה). וע"י השקיה אוטומטית שמכווין לפני החג מותר להשקות כרגיל (ילקו"י יו"ט סי' תקל"א ס"א) מותר לרסס את העצים כדי להגן עליהם (ש"מ ס"כז).

⊙ אסור לקטוף עלה, פרחים או פרי שלא לצורך כגון: לשם תענוג ומשחק (ש"מ ס"ז ס"ח) אבל לצורך המועד מותר (ש"מ פ"ו ס"ז).

⊙ **הכנת אוכל** מותר לעשות כל דבר מאכל לצורך המועד ואפילו כשיש טרחה כגון: לדוך, לטחון תבלין (ש"ע סי' תקל"ג) ודבר שיהיה מוכן רק לאחר המועד אסור כגון: חמוצים, ואם חושש שירקיבו זה דבר האבד ומותר (ש"ע ס"ג).

⊙ מותר לצוד דגים לצורך המועד (ש"ע סי' תקל"ד) ואפילו יותר מצורך המועד שיתכן שיאכל מהם במועד (חז"ע יו"ט ס"ב). יש שהקלו לצוד דגים לשם תענוג אף שאין כוונתו לאכול מהם, רק שראוי לאכול מהם (ילקו"י סס ס"כה).

⊙ מותר להזמין ולחבר מיכל גז לצורך אוכל נפש, אם נתרוקן המיכל הישן (ילקו"י יו"ט סי' תקל"ד ס"ט), אך אם יש לו מיכל נוסף מלא שישפיק לו לצורך המועד לא יתקין חדש (ש"מ ס"ג ס"ז).

⊙ **הליכה לעבודה** הפרטים הם רבים ויש לשאול רב על כל מקרה לגופו (הה"כ).

⊙ **כיבוס** אסור לכבס בגדי גדולים (ש"ע סי' תקל"ד ס"א) ואפילו לצורך המועד [הטעם כדי שיכבס לפני החג ולא יכנס למועד כשהוא מנוול] (משנ"ב ס"ק א') (ואפילו אם המכונה בין כה כבר מכבסת בגדי קטנים! ואפילו להשרות במים אסור) (הה"כ פ"ה ס"ה, ג, חז"ע עמ' קלח).

⊙ לבנים (בגדים תחתונים), גרבים ומגבות אם נגמרו לו ורגיל להחליף כל יום מותר לכבס את הנצרך למועד (חז"ע עמ' קלח). ⊙ בגד שאם לא יכבסוהו בחוה"מ יתייבש הלכלוך ולא ירד – מותר לכבסו (ש"מ ח"ב ס"ה ס"א) וכתם בלבד – מותר לנקותו בחומרי ניקוי (חז"ע עמ' קלח).

⊙ בגדי ילדים קטנים מותר לכבס (ש"ע סי' תקל"ד ס"ב) את הנצרך לשימוש מידי, אם מכבס במכונת כביסה מותר לכבס בגדי קטנים אפילו הרבה בבת אחת כל שהם לצורך המועד. (חז"ע סס עמ' קלח). [קטן הכוונה עד גיל 6 וכיו"ב] (ילקו"י יו"ט סי' תקל"ד ס"ב, ש"ת אור לציון ח"ג פ"כ ס"א)..

⊙ מותר להבריש בגדיו כדי להסיר את האבק (חז"ע סס).

⊙ אישה לצורך טהרה רשאית לכבס את הנצרך (חז"ע סס).

כתיבה הקדמה: כתב הדיוט – אותיות כתב רגילות (שאינן מרובעות) ובתנאי שאינן נכתבות בצורה נאה במיוחד (גרפיקה) וכן אותיות מרובעות אם נכתבות ברישול ללא תשומת לב לצורתן, מספרים וחותרמת. כתב אומן – אותיות עבריות מרובעות (כתב אשורי) ודווקא כשנכתבות בכתב נאה, כתיבה גרפית (שאינה נכתבת ע"י כל אדם כפי המזדמן לו) וכתובה באותיות לועזיות יש להחמיר כדון מרובעות.

* כל מקום שמוותר לכתוב כתב מעשה אומן ולא נגרם הפסד כל שהוא אם יכתוב כתב הדיוט, יש לכתחילה לכתוב כתב מעשה הדיוט (הה"כ פ"ו ס"א-ו סס פ"כח). ⊙ מותר לכתוב לצורך המועד כתב מעשה הדיוט.

(כגון: לשלוח את הבן למכולת עם רשימה של קניות לחג), אסור להדפיס ספרים (חז"ע עמ' קפב).

⊙ מותר לכתוב לצורך הרבים (כג' לכתוב צ'ק לצורך ציבור) אף כתב מעשה אומן.

⊙ וכן מותר לכתוב לצורך מצוה [כגון: צ'ק לצדקה/גבאי הרושם קבלות עבור נדבות (ילקו"י סי' תקמ"ה ס"ח).

⊙ מותר להשתמש בשירותי בנק אוטומטיים אע"פ שהם כותבים ומוציאים פתקית (ולהוציא תדפיס רק אם נחוץ למניעת הפסד כגון: מצב חשבון וכו') (הה"כ ס"ו) ⊙ מותר לכתוב בקרם על עוגה.

⊙ מותר לכתוב חוזה שכירות שנחשב דבר האבד (ילקו"י ח"ה עמ' תקל"א).

⊙ ציור דינו שווה לכתובה שיש להבחין בין ציור אומנותי (מעשה אומן) לציור סתמי (מעשי הדיוט)

ולגבי ילדים המציירים וצובעים אין בזה איסור (ילקו"י יו"ט סי' תקמ"ה ס"ב)

- מותר לכתוב אגרת שלומים או חידושי תורה בחוה"מ וכן לכתוב חשבונותיו ולחשב הוצאותיו (ש"ע תקמ"ה ס"ה, ד) אף במכונת כתיבה [נחשב מעשה הדיוט], ויש להקל גם לכתוב במחשב ואף להדפיס במדפסת (יב"א ח"ה ס' מה, ק, ילקו"י ח"ב עמ' תרנ"א).
- מותר להקליט, לצלם מסמך, תמונה או רנטגן כשאינו יכול לצלמם אחר המועד (וכן מותר להצטלם (אור לניון ח"ג עמ' ל"ח) אבל פיתוח תמונות של המצלמה רק אחרי המועד) (חז"ע עמ' רו ס"ל"ה-לט, ילקו"י עמ' תקכ"ג) וכן יש להקל לשלוח פקס (כי צא מועד עמ' ק"ו).
- מותר להשתמש במחשב כיון שאין צורך המועד (הכתב אינו מתקיים) (ש"מ פ"ט ס"ט).
- מותר לשלם חשבונות כגון: חשמל, מים שהגיע זמנם אף אם יצטרך לכתוב, או שאר מלאכות משום שזה דבר האבד, וכל זה כשלא כיון מלאכתו למועד (ש"מ פ"ב ס"ג) וכו"ל אם צריך להפקיד כסף בבנק משום חובותיו (ס).
- אסור לקשקש על דף לשם הנאה ולכתוב סתם בלי שום צורך (ש"מ פ"ט ס"ב).
- קריעת נייר שלא לצורך אסורה (ש"מ פ"ז ס"א ב"ח"ב).
- **מכונת** ● מותר לנסוע לכל חפצו ולכל מטרה שהיא (אף לטיול (ש"ע ס' תקלו ס"א)) (הה"כ פ"ז ס"ט-ע).
- ומותר לנקות את המכונת ולייפותה כשאין טרחה יתירה (חז"ע עמ' קע"ה).
- מותר להחליף גלגל (חז"ע עמ' קע"ה ס"ק ט) וכן מותר לתקן פנצ'ר של הגלגל (ילקו"י ס' תקמ"ד ס"ק ה).
- מותר לחלץ מכונת שנתקעה בדרך (וכן להזמין חילוץ) אף שיצטרך תיקון אומן שאם ישאירה שם יגרם לו הפסד כספי [כגון: שהמכונת תיגנב, או בהשארתה עד אחר המועד תגרום להוצאות כספיות מיותרות וכדו'] (הה"כ פ"ז ס"ע, ילקו"י י"ט עמ' תתקכ"ט).
- **מעבר דירה** אין לעבור דירה בחוה"מ (העברת כל החפצים) (ש"ע ס' תקל"ה ס"א) מ"מ בדבר האבד מותר (בה"מ"א ס"ט) כגון: שהסתיימה תקופת השכירות וחייב לפנות את הדירה מותר. ויש מתירים אם עובר מדירת שכירות לדירת קבע אפילו שלא כדבר האבד (ש"ע ס' תקל"ה ס"ב משנ"ב ע"ש חז"ע עמ' קל"ה כ"ט).
- **ניקוי דירה וכלים** ● מותר לעשות כל ניקוי שיגרתי בבית ואפילו בעזרת שואב אבק, אבל ניקיון יסודי תקופתי לא (הה"כ פ"ה ס"מ, מצ) ומותר להבריך כלי כסף לצורך המועד, מותר לרחוץ כלים, ואפילו שלא לצורך המועד (ס"לט) ומותר לשטוף את הבית (ילקו"י ה'תק"ז).
- **צביעה** ● מותר לאישה להתאפר כדרכה (ש"ע ס' תקמ"ו ס"ה).
- אסור לסייד או לצבוע את הדירה במועד (ש"מ ח"ב פ"ד ס"א). [ציוור – ראה בכתיבה].
- מותר לצחצח נעליו במשחת נעלים לצורך המועד (ש"מ יב"א ח"א ס"ב).
- **תיקונים** ● מותר לתקן מכשירים של אוכל (כג' מקרר, מיקסר, תנור) ואפילו בתיקון אומן אם צריך (ש"מ פ"ד ס"ג ובה"כ ס"ט) וה"ה לתיקון מערכת חשמל או האינסטלציה (ילקו"י י"ט ס' תקל"ג ס"ט).
- מותר לתקן תיקון הדיוט בלבד במכונת כביסה, [לצורך כיבוס הבגדים המותרים במועד] (ילקו"י ס"ט) או בטייפ [או שאר כלי נגינה] (הה"כ פ"ז ס"א, ש"מ יב"א ח"א/ד/מו).
- מזגן ומאוורר – כשמזג האוויר חם מאוד ויש צורך דחוף לתקנם, מותר אפילו מעשה אומן (ילקו"י ס"ט) מכשיר טלפון – מותר לתקנו (הה"כ פ"ז ס"ע, ילקו"י ע"ש ס"ה).
- אסור לתקן שעון שנתקלקל בין של איש או אישה (פירות האילן חוה"מ להאדמו"ר ממעליץ ס' תקמ"ו ס"ק ט).
- אוטובוס, מוניות ומשאיות של מזון מותר אפילו ע"י אומן משום שזה צרכי רבים (ש"מ פ"ח ס"ב, חז"ע עמ' קע"ה) אך מכונת פרטית אין לתקן רק מעשה הדיוט (חז"ע ע"ש), אמנם בשעת הצורך כשצריך לנסוע ממקום למקום ויש הפסד כספי לנסוע במונית וכדו' מותר לתקן את הרכב אפילו מעשה אומן וטוב שיעשה כן ע"י אומן גוי (ילקו"י י"ט ס' תקמ"ג, עיין ש"מ האור לניון לגר"ב אב"א שאול ח"ג פ"כד ס"ה).
- מותר לתקן אופנים כשצריכם למועד כגון: לטייל או למשחק עבור קטן ודווקא כשאין התיקון צריך מלאכת אומן. ואם צריך את האופנים כדי לנסוע ממקום למקום ואחרת יצטרך לנסוע באוטובוס, מותר לתקן אפילו מעשה אומן (ילקו"י ס' תקלו ס"ה וס"ה).
- משקפי ראייה שנשברו בחול המועד מותר לתקן אפילו מעשה אומן (חז"ע עמ' קל"ה ס"כ).
- **תיקון מלבושים** אסור לתקן מלבושיו ונעליו הקרועים בחוה"מ מעשה אומן (ש"ע ס' תקמ"ד ס"ד) (ולכן אסור למסור בגדים לתופרת לתיקון, וכן אסור למסור נעלים שנקרעו לסנדלר לתיקון), אבל מעשה הדיוט [כגון: שמתקן בעצמו] (כשצריך ללבוש למועד!) מותר (ש"ע ס"ה).
- במקום האבד כגון: שנקרעו נעליו הרבה ואם ימשיך ללכת כך יקרעו עוד יותר ואין לו אחרות מותר למסור לסנדלר לתיקון.
- מותר לו לתפור בגדיו שנקרעו (ש"ע ע"ש) מ"מ ראוי לתפור בשינוי כגון: תפירות רחבות ולא מכוונות, והטעם מאחר שמעשה תפירה של כולם כמעשה אומן (ש"מ פ"ח ס"ע, עיני מועיל – ע"ש בה"מ"א). מותר לתפור כפתור שנפל בשינוי כגון: שיתפרנו רפוי או ביד שמאל או שיתפור ב-2 חורים מתוך 4 (כי צא מועד ח"י עמ' ע"ב) מותר להטיל [לקשור] ציציות בטלית ילקו"י ס' תקמ"א ס"ה-ז).
- מותר לקנות נעלים חדשות בחוה"מ (ילקו"י ה'תק"ח).

- תספורת והגינה** © אין להתגלח ולהסתפר (ש"ע תקלא, ס"ב ומשנ"ב ס"ק ג) ואפילו אבי הבן והסנדק (חז"ע עמ' ק"ג ס"ב), מ"מ מותר לכולם לגזוז שפם (ש"ע ס"ח) אפילו שאינו מפריע לאכילה (משנ"ב ס"ט).
- © ומותר לרחוץ ולסרק השיער אע"פ שמשיר בזה שיער (הרמ"א ס"ח).
- © ואישה דינה כאיש לעניין תספורת שאסור (משנ"ב סי' תקמו ס"ק טז) מ"מ לצורך טהרה מותר וכן מותר להוריד שיער הראש הבולט מהמטפחת (ש"מ פ"ב ס"ב) ולהוריד שערות ליופי (ש"ע סי' תקמו ס"ה), אפילו כרוך בכאב מותר (ה"ח כ"פ ס"ב). © אבל על אביו או אמו ששלמו 30 ימי אבלו בתוך חול המועד וגערו בו, מותר לו להסתפר ולהתגלח בחול המועד (חז"ע יו"ט עמ' ק"ג ס"ב, כה"ח סי' תקלא ס"ק ז').
- © לקטן מותר להסתפר (ש"ע תקלא ס"ז). בכל אופן [אפילו אינו מצטער בזה] מאחר שאינו בר מצוה (ילקו"י סי' תקלא ס"ג).
- © מותר לכולם לגזוז ציפורנים (ש"ע תקלא ס"א) והאשכנזים מחמירים בזה [אא"כ במקום מצווה] (ס"ט).

הלכות שביעי של פסח

פינת ההלכה

- א. אין מברכים "שהחיינו" בקידוש של "שביעי של פסח" (ש"ע סי' ת"ג ס"ז משנ"ב ס"ט).
- ב. אסור לחמם מים ביו"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (ש"ע אור"ח סי' תקיא ס"ב). אבל במים קרים (מועדים כהלכה סי' כה ס"ד) או במים שנתחממו מערב יו"ט (ש"ע ס"ב) או במים שהתחממו מהשמש בדוד שמש ביו"ט (חז"ע יו"ט עמ' מא-מז ס"ב מעין הטענה עמ' קפו ס"ב) מותר לרחוץ בהם כל גופו (ש"ע ס"ב).
- ג. מותר להשתמש בתרופות מוכנות [כגון: כדורים, סירופ כשר לפסח] ביום טוב אפילו על מיוחש קל, חוץ ממשחה שאין למרוח ביו"ט (ילקו"י ד"ד עמ' קלא ס"ט).
- ד. במוצאי שביעי של פסח ברכת המצה עדיין "המוציא" ו"ברכת המזון" (חז"ע זכרות עמ' סד). ומיום המחרת (וכל ימות השנה) ברכתה לספרדים: "בורא מיני מזונות" ו"על המחיה" והרוצים לצאת לכל הדעות יאכלוהו בתוך סעודה של פת גמור (ילקו"י ח"ג עמ' קזו). אבל מצות יד רכות ועבות ברכתם "המוציא" ו"ברכת המזון" כל השנה (הלכה זכורה לגר"ד יוסף ח"ח סי' קסח ס"כה זכרת ה' לגר"מ לוי ח"ג עמ' תקצ"ב) לאשכנזים: ברכתה "המוציא" ו"ברכת המזון" (חז"ע ע"ס הלכה זכורה ס"ט).
- ה. מאחר ואיסור חמץ הוא מהתורה (עין ש"ע סי' תמג ס"א ומשנ"ב ס"ק א). ראוי ונכון להחמיר לאסור אכילת חמץ עד זמן ר"ת במוצאי פסח (עין חז"ע ע"ס ח"ב עמ' שעג, מלכות אכ"כ סי' נו).
- ו. אין לקנות חמץ במוצאי פסח אם לא ברור בתכלית שהוחל בעיסוק אפית החמץ רק לאחר צאת הפסח ושהחמץ נמכר כדן (ילקו"י ח"ה עמ' שג"א ס"ב).
- ז. הנוהגים לעשות "מימונה" עליהם לזכור שאסור להכין לחגיגה זו כלום לפני צאת החג ממש, לפי שאסור להכין מיום טוב לחול (אפילו סידור הבית למסיבה) (ילקו"י ע"ס ח"ב עמ' רכ"ג ס"כה).

12

מרתון הרצאות בחג הפסח – באשדוד בבי"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אזור ג' בחול המועד

בשעות [בוקר-1:30-10:30 אח"כ מנחה, **אחה"צ** 4:00 מנחה ואח"כ עד 10:00] *עזרת הנשים פתוחה.

- © **יו"ט ראשון**: **1:30 מנחה** ואח"כ הרצאות רבנים עד צאת החג.
- © **יום שישי: בוקר** -הרב מאיר כהן, הרב חיים רבי, הרב אופיר מלאך
- © **יום ראשון: בוקר** -אחד הרבנים, הרב אליהו פנחס, הרב שלמה לוינשטיין .
- אחה"צ** - הרב מאיר אליהו, הרב חיים זאיד, הרב אלחנן פריץ, הרב ברוך רוזנבלום, הרב יגאל כהן.
- © **יום שני: בוקר** - אחד הרבנים, הרב בנימין חותה, הרה"ג יוסף שיינין, הרב יעקב סיני **אחה"צ** - הרב יוסף צבי בן-פורת, הרב יצחק דיין, הרב מרדכי טולדנו, הרב מיכאל לסרי, הרב מאיר אבוחצירא.
- © **יום שלישי: בוקר** - הרב אליעזר חיימוב, הרב אהרון ירחי, הרב יהודה יוספי.
- © **יו"ט אחרון**: **1:30 מנחה** - ואח"כ הרצאות רבנים עד צאת החג

לימוד בליל שביעי של פסח מיוחד לבחורים מ- 22:30 עד הנץ בבי"כ הריב"ז

רחוב אור לציון 7 אזור ז' אשדוד לפרטים טל: 050-8440608

יש פעולות שאסור לעשותם בחול המועד ולכן נעשה לפני החג: כתספורת וגילוח, תשלום חשבונות, כיבוס בגדים, כתיבה [שלא לצורך המועד] .. וכו'

הילולת "בבא מאיר" זיע"א תתקיים א"ה ביום שבת יז ניסן ברח' יוספטל 416 אזור ב' אשדוד החל מ- 12:30 אירא, ב- 2:00 תהילים, ב- 5:00 מנחה וסעודה

מידע על נקודות להגעת כלים באשדוד של המועצה דתית ובורות לטבילת כלים 08-8644452